

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Toezicht op netwerken suïcidepreventie 'Sumona Den Haag Suïcidepreventie, Monitoring en Nazorg'

Inhoudsopgave

1	Leeswijzer	4
2	Samenvatting	5
3	Het toezicht	7
	3.1 Aanleiding en doel	7
	3.2 Werkwijze	7
4	Beschrijving van het netwerk	9
	4.1 Doel en kernelementen	9
	4.2 Werkwijze	9
	4.3 Netwerkpartners	9
5	Opgehaald beeld	10
	5.1 Ambitie	10
	5.2 Belangen	11
	5.3 Relatie	12
	5.4 Organisatie	13
	5.5 Proces	14
	5.6 Overige bevindingen	15
6	Conclusies en vervolg	16
	6.1 Conclusies	16
	6.2 Vervolg	16

1 Leeswijzer

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) houdt in 2024 in een aantal regio's toezicht op het functioneren van de netwerken rondom suïcidepreventie. Daarbij kijkt de inspectie hoe de bij het netwerk betrokken partners samenwerken.

De inspectie bezocht voor dit toezicht in totaal vier netwerken. In dit rapport is te lezen welk beeld de inspectie heeft opgehaald van het netwerk 'Sumona Den Haag, suïcidepreventie, monitoring en nazorg' (hierna: het netwerk) die een integrale aanpak nastreven.

Het rapport bevat zes hoofdstukken. Hoofdstuk twee is een samenvatting van het toezicht. Hoofdstuk drie beschrijft de aanleiding van het toezicht en onze werkwijze. In hoofdstuk vier beschrijven we het bezochte netwerk. Hoofdstuk vijf geeft het beeld weer dat we hebben opgehaald. Hoofdstuk 6 bevat de conclusies en het vervolg.

2 Samenvatting

Samenwerking in zorgnetwerken

Zorgvragen nemen toe en worden complexer. Tegelijkertijd is er sprake van een groeiend tekort aan (zorg)professionals en financiële middelen. Om de zorg houdbaar, betaalbaar en toekomstbestendig te houden is het noodzakelijk dat zorgorganisaties de beweging naar passende zorg maken. Van (zorg)organisaties en zorgprofessionals wordt daartoe gevraagd om hun krachten te bundelen en steeds meer samen werken in netwerken. Netwerken bestaan op lokaal niveau, in en tussen regio's en over grenzen tussen disciplines en sectoren heen.

Toezicht op suïcidepreventienetwerken

Goede samenwerking tussen alle organisaties die zijn betrokken bij de netwerken suïcidepreventie is cruciaal voor mensen met suïcidale gedachten en hun naasten om passende zorg en ondersteuning te kunnen ontvangen. De inspectie keek daarom naar het functioneren van de (lokale) suïcidepreventienetwerken om de onderlinge samenwerking te stimuleren en verder te versterken.

Voor dit toezicht is gebruikgemaakt van het gesprekskader 'Toezicht op zorgnetwerken'. Aan de hand van dit kader is de inspectie in gesprek gegaan met sleutelfiguren en netwerkpartners van het netwerk Sumona Den Haag. Met de volgende vijf thema's: ambitie, belangen, relatie, organisatie en proces is gekeken naar wat in de samenwerking goed gaat en waar ruimte zit voor groei.

Integrale aanpak Sumona

De integrale aanpak Sumona streeft naar een Nederland met minder suïcides en suïdepogingen. De integrale aanpak van Sumona bestaat uit de onderdelen: suïcidepreventie, monitoring en nazorg. Met deze aanpak wil het netwerk de samenwerking in de keten rond suïcidepreventie in de regio's waarin zij actief is, verbeteren.

Het netwerk Sumona Den Haag biedt deze aanpak en ondersteuning voor inwoners van Den Haag. Indigo Preventie Haaglanden coördineert het netwerk en zorgverleners van deze organisatie in samenwerking met andere netwerkpartners voeren de aanpak uit.

Opgehaald beeld

Het netwerk Sumona heeft voor de samenwerking met de integrale aanpak Sumona een convenant ondertekend. Binnen de partners ontbreken nog wel eens afspraken die zijn gemaakt over de beschikbare uren, maar desondanks wordt er wel goed samengewerkt. De gemeente Den Haag financiert de zorg die buiten de Zorgverzekeringswet valt.

Het netwerk Sumona bestaat al een aantal jaren waardoor de netwerkpartners elkaar goed kennen en weten te vinden. Zo zijn de lijnen volgens het netwerk kort en is er ook buiten de vergaderingen om onderling contact. De inspectie observeerde tijdens de reflectiebijeenkomst een open houding naar elkaar. Partners luisterden naar elkaar en stelden elkaar vragen.

Netwerkpartners spreken uit dat zij vertrouwen hebben in elkaars deskundigheid. Met vertrouwen worden patiënten doorverwezen naar partners binnen het netwerk.

Het vertrouwen zit onder meer in het feit dat cliënten bij nazorg al binnen een paar dagen contact hebben met een medewerker van één de partners.

Ook delen de netwerkpartners een intrinsieke motivatie om met het onderwerp suïcidepreventie en hiermee de integrale aanpak Sumona aan de slag te gaan.

Het netwerk heeft een stuurgroep en deze komt vier keer per jaar bij elkaar. De regelmaat van deze bijeenkomsten is goed georganiseerd en ze worden goed bezocht. Het netwerk benoemt als aandachtspunt de volle agenda van de stuurgroepbijeenkomsten. Het netwerk gaat kijken of er met een andere structuur efficiënter met de tijd omgegaan kan worden.

Conclusie

De inspectie merkt op dat het netwerk Sumona goed samenwerkt, vooral bij de nazorg van een suïcidepoging is veel expertise beschikbaar. Er is vertrouwen tussen de partners, wat de doorverwijzing van cliënten mogelijk maakt. De integrale aanpak in Den Haag wordt succesvol toegepast en kan als voorbeeld dienen voor andere regio's.

Daarnaast ziet de inspectie een verschil tussen de suïcidepreventie binnen de integrale aanpak Sumona en een breder netwerk. Om te groeien naar een volledig suïcidepreventienetwerk, is uitbreiding met partners buiten de zorg, zoals scholen en politie, noodzakelijk waarbij concrete doelen moeten worden gesteld.

Vervolg

Op basis van het opgehaalde beeld en het gesprek met het netwerk, vertrouwen wij erop dat het netwerk de uitdagingen oppakt en aangaat. En ook dat zij sterke punten in de samenwerking blijft vasthouden.

Wij sluiten met dit rapport het toezichttraject af.

3 Het toezicht

3.1 Aanleiding en doel

De inspectie is ondertekenaar van de Landelijke Agenda Suïcidepreventie 2021-2025. Met ondertekening hebben we de intentie uitgesproken om ook als toezichthouder verantwoordelijkheid te nemen en samen te werken aan het voorkomen van suïcides in Nederland. Daartoe voert de inspectie verschillende toezichtactiviteiten uit. Eén hiervan is het toezicht op de lokale/regionale suïcidepreventienetwerken.

Het doel van dit toezicht is om de kwaliteit van de samenwerking binnen het netwerk Sumona te stimuleren, zodat mensen met suïcidale gedachten en hun naasten tijdig passende zorg en ondersteuning krijgen. De inspectie richt zich hierbij op de vraag of binnen het netwerk de juiste condities aanwezig zijn voor een effectieve en efficiënte samenwerking. We halen hiervoor een beeld op wat in de samenwerking al goed gaat en wat beter kan. Ook stimuleert de inspectie de netwerkpartners om knelpunten op te pakken en de onderlinge samenwerking verder te versterken. Mogelijk kunnen we knelpunten op systeem- en stelselniveau signaleren en adresseren. Verder kunnen we onze bevindingen breder delen om andere zorgnetwerken te motiveren om de samenwerking binnen het netwerk te verbeteren.

3.2 Werkwijze

De inspectie voerde dit toezicht uit bij het netwerk 'Sumona Den Haag, suïcidepreventie, monitoring en nazorg'.

De inspectie gebruikte tijdens dit toezicht het gesprekskader 'Toezicht op zorgnetwerken'. Dit gesprekskader bestaat uit vijf thema's: ambitie, belangen, relatie, organisatie en proces. Deze thema's zijn belangrijk voor een goede samenwerking binnen een netwerk, zodat de juiste zorg op de juiste plek kan worden gegeven.

3.2.1 Verkenning

In de periode juni – september 2024 is het netwerk Sumona verkend. Er zijn gesprekken gevoerd met de coördinator van het netwerk, een psychiater van een netwerkpartner en een ervaringsdeskundige. Verder heeft de inspectie informatie opgehaald uit documenten die het netwerk heeft toegestuurd.

3.2.2 Reflectiebijeenkomst

Op 16 september 2024 vond een reflectiebijeenkomst met het netwerk plaats. Hierbij gaven we het netwerk terug welk beeld we over de samenwerking van het netwerk hadden opgehaald, vroegen we of dit beeld werd herkend en bespraken we wat goed gaat in de samenwerking en wat beter kan.

Medewerkers van de volgende netwerkpartners waren aanwezig tijdens de reflectiebijeenkomst:

- Indigo Preventie Haaglanden (Parnassia Groep)
- Haaglanden Medisch Centrum (HMC) Westeinde
- Stichting Kompasie
- GGD Haaglanden
- Jeugdbescherming West
- Centrum Jeugd en Gezin (CJG) Den Haag

3.2.3

Resultaten

Na de reflectiebijeenkomst heeft de inspectie met de resultaten een conceptrapport opgesteld. Dit conceptrapport is aan de deelnemers van de bijeenkomst gestuurd om te controleren op feitelijke onjuistheden. Vervolgens is het definitieve rapport vastgesteld.

Na afronding van het toezicht in vier regio's stelt de inspectie een samenvattend eindrapport op. Dit eindrapport bestaat uit een beknopte weergave van de opgehaalde beelden, de reflecties en de conclusies. Daarnaast kunnen in het rapport eventuele knelpunten op systeem- of stelselniveau naar voren komen.

4 Beschrijving van het netwerk

Het netwerk Sumona Den Haag vindt zijn oorsprong bij de GGD Haaglanden. De GGD Haaglanden startte in 2005 SuNa (Suicidepoging Nazorg) om nazorg te bieden aan jongeren die een suicidepoging hebben gedaan. Indigo Preventie Haaglanden heeft de SuNa-methodiek in 2017 overgenomen en de doelgroep verbreed naar alle leeftijden. In samenwerking met 113 Zelfmoordpreventie is in 2022 SuNa uitgebreid naar de volgende onderdelen: suicidepreventie, monitoring en nazorg (Sumona). Deze integrale aanpak Sumona is landelijk beschikbaar om te implementeren binnen netwerken.

4.1 Doel en kernelementen

Het doel van het netwerk is het voorkomen van suicides en suicidepogingen onder inwoners van Den Haag. Dit doel is vertaald in de volgende vijf kernelementen:

- 1) Vroegtijdig signaleren van de doelgroep
- 2) Ontwikkelen van een domein-overstijgende ketenaanpak
- 3) Het bieden van vaste monitoringscontacten en/of casemanagement op maat
- 4) Cliënten en hun naasten toeleiden naar passende zorg en ondersteuning
- 5) Ondersteunen door de inzet van ervaringsdeskundigheid en lotgenoten.

4.2 Werkwijze

Cliënten met suicidale gedachten of cliënten die een suicidepoging hebben gedaan, worden na toestemming van de cliënt door (zorg)professionals aangemeld bij Indigo Preventie Haaglanden. De casemanager van Sumona legt binnen vijf dagen contact met de cliënt en inventariseert het suiciderisico van de cliënt. Ook wordt de mate van zorg en hulp in kaart gebracht. De casemanagers bieden monitoringscontacten en optioneel ook casemanagement aan. De integrale aanpak Sumona is een aanvulling op de reguliere zorg.

4.3 Netwerkpartners

Bij het netwerk Sumona Den Haag hebben de volgende partners het convenant ondertekend:

- Parnassia Groep, onderdeel Indigo
- Haaglanden Medisch Centrum (locatie Bronovo, Westeinde en Antoniusshove)
- Haga ziekenhuis
- Jeugdbescherming West Haaglanden
- GGD Haaglanden
- CJG Den Haag
- De Regionale Ambulance Voorziening Haaglanden (RAV)

5 Opgehaald beeld

Hieronder leest u in een kader een toelichting per thema uit het gesprekskader. Daarna leest u het beeld dat per thema is opgehaald tijdens de reflectiebijeenkomst. Als laatste wordt beschreven wat volgens de netwerkpartners op de thema's beter kan in de samenwerking.

5.1 Ambitie

Netwerkpartners herkennen zich in de gezamenlijke ambitie en dragen deze verder uit binnen hun eigen organisatie. De gezamenlijke ambitie is vertaald in een heldere doelstelling en belangen.

5.1.1 Opgehaald beeld

Het netwerk onderschrijft dat de gezamenlijke ambitie de integrale aanpak Sumona is. Deze aanpak is uitgewerkt in een streefbeeld.

Het streefbeeld is "Met Sumona verbetert de regionale samenwerking in de keten rond suïcidepreventie. Dankzij oplettende hulpverleners binnen en buiten de zorg worden personen met een verhoogd suïciderisico (b.v. met suïcidale gedachten of na een suïcidepoging) gesignaleerd en - met hun toestemming - aangemeld in een hiervoor ontwikkeld online-monitoringssysteem. Na aanmelding komen zij in contact met een casemanager en krijgen ze een jaar lang vaste monitoringscontacten (elke drie maanden). De casemanager biedt laagdrempelig contact, een luisterend oor en leidt toe naar passende zorg en hulp in het medisch en/of sociaal domein. Hij of zij is dan ook een schakel tussen de cliënt, behandelaar en andere hulpverleners. Door monitoring van suïcidaal gedrag en mogelijke risico's voor de cliënt wordt zorg op maat geleverd. Daarnaast is er aandacht voor naasten en de mogelijkheid tot lotgenotencontact. Met deze integrale aanpak streven wij naar een Nederland met minder suïcides en suïcidepogingen." Bron: Handboek Sumona, september 2021.

Het netwerk wil graag met netwerkpartners uitbreiden om de samenwerking rond suïcidepreventie verder vorm te geven. Zo wil het netwerk de huisarts als partner toevoegen. Een belemmerende factor is het gebrek aan tijd bij huisartsen om hieraan deel te nemen. Het netwerk overweegt om ervaringsdeskundigen toe te voegen als partner om hun stem/expertise te kunnen inzetten. Het netwerk werkt al wel samen met Stichting Kompas en het Suïcide Preventie Centrum Zuid-Holland.

SuNa richtte zich destijds op jongeren die na een suïcidepoging op de spoedeisende hulp van een ziekenhuis terecht kwamen. Nog steeds worden via de spoedeisende hulp cliënten aangemeld bij het netwerk. Inmiddels zijn bij het netwerk een aantal huisartsen in Den Haag als aanmelder aangesloten. Dit zal de komende tijd verder worden uitgebreid. Een beperkende factor hierbij is de tijd en capaciteit bij het netwerk. Het netwerk heeft niet de middelen om de hele regio te bedienen. Daarnaast wil het netwerk het mogelijk maken dat ook het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) cliënten kan aanmelden bij Sumona. Daarnaast benoemt het netwerk dat het belangrijk is dat de hele keten goed samenwerkt: van het signaleren van mensen met suïcidale gedachten door onder andere scholen, GGD, UWV en politie tot aan overplaatsingen in de zorg.

Ook analyses van het zorgproces en trends zijn relevant. Dit is een veel breder palet aan taken dan wat Sumona momenteel doet.

Een andere ambitie is het vergroten van het werkgebied. De integrale aanpak Sumona wordt toegepast in de gemeenten Den Haag, Voorschoten en Wassenaar. In Rotterdam-Rijnmond zijn ze gestart, maar stopt de implementatie door ontoereikende financiering. Hoewel de integrale aanpak Sumona licentievrij is, worden niet alle kosten van deze aanpak vergoed door de zorgverzekeraar. De gemeente Den Haag financiert de zorg die buiten de Zorgverzekeringswet valt, in Rotterdam is dat niet het geval. Bij de gemeente Den Haag zijn er goede ingangen waar het netwerk terecht kan. Zo is er een beleidstak waar suïcidepreventie onder valt en zijn er beleidsambtenaren met hart voor dit onderwerp. De grootte van de gemeente hoeft niet persé een voorwaarde voor succes te zijn; ook in Wassenaar en Voorschoten is het gelukt. Ook bij deze gemeenten is volgens het netwerk de bevlogenheid bij de beleidsmedewerkers een belangrijke succesfactor. Het netwerk spreekt de verwachting uit dat, bij de invoering van de nieuwe wetgeving suïcidepreventie en de financiële middelen die daarvoor beschikbaar komen, er meer gemeenten zullen zijn die de integrale aanpak Sumona gaan toepassen.

Andere ambities die zijn genoemd zijn het verkrijgen van de suïcidedcijfers van de randgemeenten in Den Haag en het onderzoek naar de effectiviteit van de integrale aanpak Sumona. Dit onderzoek is al gestart en wordt geleid door de GGD Haaglanden en de eerste resultaten worden begin 2025 verwacht.

Wat kan beter?

Het netwerk geeft aan dat van de drie onderdelen van de integrale aanpak Sumona: suïcidepreventie – monitoring – nazorg, suïcidepreventie aandacht vraagt.

Suïcidepreventie kent een andere definitie binnen de aanpak Sumona als de term suïcidepreventienetwerk. Het netwerk ziet dat een suïcidepreventienetwerk vraagt om een uitbreiding van vindplaatsen voor mensen met suïcidale gedachten en het meer bespreekbaar maken van suïcide in het algemeen.

De netwerkuitbreiding is iets anders dan de preventiegesprekken binnen de integrale aanpak Sumona. Het verschil is signaleerd en het netwerk gaat aan de slag met een uitwerking.

Een ander verbeterpunt is de monitoring. De monitoring is namelijk in de praktijk vaak niet een op zichzelf staand onderdeel. Vaak wordt de monitoring ofwel voorafgegaan door preventiegesprekken, dan wel gevolgd door een nazorgtraject.

5.2 Belangen

Netwerkpartners zijn op de hoogte van elkaars organisatiebelangen, respecteren die en zoeken daarin naar de gemeenschappelijke deler.

5.2.1 Opgehaald beeld

Hoewel bij de start van de integrale aanpak Sumona er bij enkele zorgverleners angst was voor concurrentie, is hier inmiddels geen sprake meer van. Het is duidelijk dat de aanpak van Sumona een aanvulling is op het reguliere zorgaanbod en geen vervanging is daarvan. De uitvoering van de gezamenlijke aanpak loopt volgens het netwerk goed. Het vormen van een stuurgroep draagt daaraan positief bij; zo worden organisatiebelangen gedeeld en spreken netwerkpartners elkaar aan. Ook delen de netwerkpartners een intrinsieke motivatie om met het onderwerp suïcidepreventie en hiermee de integrale aanpak Sumona aan de slag te gaan.

Wat kan beter?

Het netwerk geeft aan dat ze niet volledig op de hoogte zijn van elkaars organisatiebelangen. Maar ze vinden dit ook niet nodig voor een goede samenwerking.

5.3 Relatie

Netwerkpartners hebben vertrouwen in elkaars deskundigheid en werkwijze. Ze geven elkaar feedback en zijn bereid van elkaar te leren.

5.3.1 Opgehaald beeld

Het netwerk bestaat al een aantal jaren waardoor de partners elkaar goed weten te vinden. Zo zijn de lijnen volgens het netwerk kort en is er ook buiten de vergaderingen onderling contact.

Het netwerk geeft aan dat er een open houding is en dat de partners elkaar feedback durven geven. De inspectie observeerde deze open houding tijdens de reflectiebijeenkomst. Zo stelden de partners elkaar onderling vragen en luisterden ze naar elkaar.

Netwerkpartners speken uit dat zij vertrouwen hebben in elkaars deskundigheid. Zo geeft een psychiater aan dat zij met vertrouwen patiënten doorverwijst naar het netwerk. Het vertrouwen zit onder meer in het feit dat cliënten binnen een paar dagen al contact hebben met een medewerker van één de partners. De medewerker stuurt de verwijzers een bevestiging van ontvangst van de aanmelding. Daarnaast geeft het netwerk regelmatig bijeenkomsten op spoedeisende hulp afdelingen om de integrale aanpak Sumona uit te leggen. In het verleden stuurde het netwerk nieuwsbrieven. Het netwerk noemt het waardevol dat verwijzers regelmatig op de hoogte worden gebracht over het netwerk zodat ze weten waar ze het voor doen. Ze overwegen om de nieuwsbrief weer "nieuw" te starten.

Bij het netwerk zijn twee ziekenhuizen betrokken. Bij één van beide ziekenhuizen is recent een nieuwe coördinerende psychiater gestart. Deze psychiater heeft contact met de coördinerend psychiater van het andere ziekenhuis om op vlieghoogte te komen.

Wat kan beter?

De netwerkpartners geven aan dat de vergaderingen van de stuurgroep vol zitten met standaard inhoudelijke punten (bijv. update van cijfers) waardoor er weinig ruimte overblijft voor inhoudelijke onderwerpen en praten over de samenwerking of reflectie op elkaar (de relatie). Het netwerk gaat dit punt oppakken en kijken of er met een andere structuur efficiënter met de tijd omgegaan kan worden.

5.4 Organisatie

Netwerkpartners hebben gezamenlijke afspraken gemaakt over de organisatiestructuur binnen het netwerk en komen deze na. Daarnaast hebben ze gezamenlijke afspraken gemaakt over de governance (leiderschap, financiën, verantwoording en toezicht) van het netwerk en komen deze na.

5.4.1 Opgehaald beeld

Het netwerk heeft een convenant ondertekend. In dit convenant zijn samenwerkingsafspraken opgenomen zoals inspanningsverplichtingen en werkafspraken. Het convenant is herzien in 2023 en wordt tweejaarlijks in de stuurgroep geëvalueerd. Elke convenantpartner zorgt ervoor dat een vertegenwoordiger deelneemt aan de stuurgroep.

De stuurgroep van het netwerk komt vier keer per jaar bij elkaar. De regelmaat van deze bijeenkomsten is goed en ze worden goed bezocht. De stuurgroep biedt ruimte voor procesverbetering en het verbeteren van de samenwerking.

Convenantpartners zorgen ervoor dat er in de eigen organisatie een protocol aanwezig is waarin de aanpak van het signaleren van en doorverwijzen naar betrokken partijen beschreven is.

Kortgeleden heeft de gemeente Den Haag, via een aanbesteding, het aantal jeugd ggz-zorgaanbieders van 180 teruggebracht naar twee. Hopelijk draagt dit bij aan de oplossing van versnippering van de jeugdhulp. Zo was eerst de jeugdhulp veelal georganiseerd op gemeenteniveau en nu steeds vaker op wijkniveau. Mogelijk dat met twee jeugd ggz-aanbieders de samenwerking beter verloopt. Deze twee organisaties hebben het convenant (nog) niet getekend.

Wat kan beter?

De verantwoording en het toezicht met betrekking tot de afspraken die in het convenant zijn opgenomen, zouden kunnen worden verbeterd. Veel netwerkpartners geven namelijk aan dat ondanks ondertekening van het convenant, er binnen de eigen organisatie geen afspraken zijn gemaakt over de beschikbare uren voor het netwerk, wat wel in het convenant opgenomen is. De hoeveelheid uren die door een organisatie beschikbaar worden gesteld, hangen er met name van af of op bestuurlijk niveau deelname aan het netwerk als waardevol wordt beschouwd. Ook hiervoor geldt volgens het netwerk dat een bevlogen bestuurder de sleutel tot succes is. Overigens benoemt één van de netwerkpartners dat binnen haar organisatie de uren wel zijn geformaliseerd, maar dat borgen binnen de organisatie nog vanuit het bestuur aandacht nodig heeft.

De partijen die het convenant hebben ondertekend komen niet (volledig) overeen met de partijen die in de stuurgroep zitten. Zo heeft de ambulancedienst het convenant ondertekend, maar de dienst zit niet in de stuurgroep. De reden is dat de ambulancedienst in een grotere regio actief is dan het werkgebied van de stuurgroep. Het convenant is niet getekend door Stichting Kompas en de Crisisdienst Youz, zij zijn wel netwerkpartners. Het wel of niet tekenen van het convenant zegt hiermee niet iets over het samenwerken met partners.

5.5

Proces

Netwerkpartners betrekken de cliëntengroep bij de manier waarop de samenwerking verloopt. Ook dragen ze zorg voor (of faciliteren) dat hun medewerkers in het netwerk met elkaar kunnen samenwerken. Verder evalueren ze periodiek het samenwerkingsproces en stellen dit waar nodig bij.

5.5.1

Opgehaald beeld

Het betrekken van ervaringsdeskundigen, lotgenoten en naasten komt tot uiting door de samenwerking met Stichting Kompas en het Suïcide Preventie Centrum Zuid-Holland. Stichting Kompas is een onafhankelijk steunpunt voor mentale gezondheid in de regio Haaglanden. Het Suïcide Preventie Centrum Zuid-Holland zet zich in voor mensen die te maken hebben met suïcidaliteit, zelf, als naaste, als nabestaande of als hulpverlener. Beide organisaties werken vanuit ervaringsdeskundigheid. Sumona wijst cliënten op het aanbod van deze organisaties en verwijst ze door als cliënten hier interesse in hebben. Stichting Kompas organiseert samen met het netwerk informatieavonden voor naasten over suïcidepreventie. Ook participeert het netwerk in projecten van ZonMw waarbij ook cliënten worden betrokken.

Het netwerk betreft ervaringsdeskundigen bij communicatie activiteiten. Onlangs is het netwerk bij 'Nieuwsuur' geweest, waar ook een ervaringsdeskundige aan het woord was.

De inspectie heeft een ervaringsdeskundige geïnterviewd over haar ervaring met het netwerk. Zij had begeleiding gehad van casemanagers van het netwerk. Hierover zegt ze: "Het gevoel dat iemand naar je luistert en helpt, maar ook het gevoel dat je iemand hebt bij wie je mag zijn wie je bent, heeft me zoveel goed gedaan. Ik mag zijn wie ik ben, niks is raar, niks is gek."

De ervaringsdeskundige gaf aan dat het voor het netwerk belangrijk kan zijn om de verhalen van ervaringsdeskundigen mee te nemen in het maken van beleid en zelfs deelname aan de stuurgroep vindt zij zinvol. Zij is daar zelf niet de persoon voor. Ook gaf deze ervaringsdeskundige aan niet aan lotgenotengroepen te willen deelnemen, maar was ze wel heel blij met het aanbod van een cursus mindfulness vanuit het netwerk. Ze vindt het wel heel belangrijk dat er lotgenotengroepen zijn. Deze ervaringsdeskundige had jarenlang zorg in de ggz gehad, maar vertelt nu: "Na 15 jaar met meer downs dan ups geeft het verlichting als er wat uitkomt; na vele wandelingen en gesprekken met mijn casemanager kwam er een andere diagnose."

Wat kan beter?

Het netwerk benoemt als speerpunt het toevoegen van ervaringsdeskundigen als netwerkpartner en mogelijk zelfs in de stuurgroep. Tegelijkertijd is het betrekken van cliënten een uitdaging. Cliënten zijn welwillend om te participeren, maar zijn tegelijkertijd ook een kwetsbare groep. De gezondheid van cliënten fluctueert wat het uitdagend maakt om iets te plannen. Het netwerk worstelt met de vraag of ze cliënten willen belasten met deelname aan het netwerk. Het netwerk benoemt het voorbeeld dat het betrekken van naasten een oplossing zou kunnen zijn. Ook wordt het Suïcide Preventie Centrum Zuid-Holland benoemd als potentiële partner hiervoor.

Binnen organisaties is veel wisseling van werknemers, dit betekent dat het netwerk best veel tijd moet besteden aan het opbouwen en onderhouden van nieuwe relaties. Als voorbeeld wordt het zorgpersoneel op de spoedeisende hulpafdelingen genoemd. Het inwerken van nieuwe professionals in de integrale aanpak Sumona vraagt veel tijd. Om die reden worden regelmatig informatiebijeenkomsten op de spoedeisende hulpafdelingen georganiseerd om het personeel over de aanpak Sumona te informeren.

5.6 Overige bevindingen

Tijdens de reflectiebijeenkomst zijn verschillende overige bevindingen opgehaald en besproken met het netwerk. Dit zijn onderwerpen over het netwerk en de samenwerking met anderen die belangrijk worden gevonden.

5.6.1 Voorbeeld voor andere regio's

Het netwerk kan een voorbeeld zijn voor andere regio's in het land om de integrale aanpak Sumona te implementeren. De coördinator van het netwerk heeft hier eerder ook uren voor gekregen vanuit de landelijke organisatie 113. Veel netwerken zijn zoekende naar een aanpak en het netwerk Sumona Den Haag kan uitleg geven over hun netwerk en de integrale aanpak Sumona. Een goed voorbeeld doet volgen. Een randvoorwaarde is wel de financiële middelen.

5.6.2 Ziekenhuizen verschillen in de samenwerking

Ziekenhuizen kunnen zich ook landelijk aansluiten bij het netwerk ziekenhuizen 113. Van deze ziekenhuizen heeft het bestuur getekend voor commitment suïcidepreventie. Dit levert een structurelere samenwerking op in de regio. Is er bestuurlijk commitment, dan is implementatie van de aanpak Sumona makkelijker in het beleid te implementeren. Een aanstelling van een aanjager/coördinator binnen het ziekenhuis bevordert de samenwerking in de regio.

5.6.3 Doorzettingsvermogen en enthousiasme

Het netwerk was nooit zover gekomen in de samenwerking zonder het doorzettingsvermogen en enthousiasme van alle netwerkpartners en de zorgprofessionals. Bij suïcidepreventie wordt gemerkt dat de samenwerking beter gaat als er bevologenheid is op het onderwerp. En dat het belangrijk is dat professionals elkaar steunen om het werk vol te blijven houden.

5.6.3.1 Waar is het netwerk trots op?

Aan de netwerkpartners is gevraagd waarop zij trots zijn. Bijgaand het samengevatte antwoord op deze vraag:

6 Conclusies en vervolg

6.1 Conclusies

Bij het toezicht op het functioneren van het netwerk Sumona richtte de inspectie zich op de vraag of binnen het netwerk de juiste condities aanwezig zijn voor een effectieve en efficiënte samenwerking.

Hiervoor is een beeld opgehaald wat in de samenwerking al goed gaat en wat beter kan op de thema's: ambitie, belangen, relatie, organisatie en proces.

De inspectie constateert dat het netwerk Sumona constructief samenwerkt, vooral bij de nazorg na een suïcidepoging. Partners hebben korte lijnen, geven elkaar feedback en hebben vertrouwen in elkaar, zoals bleek tijdens een reflectiebijeenkomst.

De gezamenlijke ambitie, de integrale aanpak van Sumona in Den Haag, wordt succesvol toegepast met vastgelegde samenwerkingsafspraken. Het sterke vertrouwen bij de netwerkpartners maakt de doorverwijzing van cliënten bij nazorg mogelijk. De inspectie constateert dat de integrale aanpak Sumona een voorbeeld kan zijn voor andere regio's, met het accent op de nazorg na een suïcidepoging.

De inspectie constateert een belangrijk verschil tussen suïcidepreventie binnen de integrale aanpak Sumona en een breder suïcidepreventienetwerk. Als het netwerk Sumona wil groeien richting een volwaardig suïcidepreventienetwerk, is uitbreiding met partners buiten het zorgdomein, zoals scholen, UWV en politie, essentieel. Hier moeten concrete doelen aan worden gekoppeld.

De inspectie concludeert dat bevlogenheid met het onderwerp suïcidepreventie een grote rol speelt. Het netwerk was nooit zover gekomen in de samenwerking zonder het doorzettingsvermogen, de intrinsieke motivatie en enthousiasme van alle netwerkpartners en de zorgprofessionals. Ook de samenwerking met gemeenten komt door goede ingangen en het treffen van beleidsambtenaren met hart voor dit onderwerp.

6.2 Vervolg

Op basis van het opgehaalde beeld en het gesprek met het netwerk, vertrouwen wij erop dat het netwerk de uitdagingen oppakt en aangaat. En ook dat zij sterke punten in de samenwerking blijft vasthouden.

Wij sluiten met dit rapport het toezichttraject af.

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl